

LIKVIDACE OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

6. aktualizované vydání (listopad 2017)

2. aktualizace k 1. 12. 2020

Změny v insolvenčním právu k 1. 12. 2020

Právní úpravu insolvenčního zákona v roce 2020 významně poznamenala zejména právní úprava Lex Covid I (zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu) a Lex Covid II (zákon č. 460/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů) a současně do budoucna novela, která zavede změnu co do délky trvání procesu oddlužení standardně na 3 roky pro všechny dlužníky s řízeními zahájenými v roce 2021 (viz Sněmovní tisk 1073/0).

Právní úprava Lex Covid I připustila pro dlužníky možnost prominutí zmeškání lhůty v insolvenčním řízení (což doposud nebylo v insolvenčním řízení zásadně možné) s ohledem na problémy vyvolané omezeními spojenými s nákazou Covid-19, které mohly vést ke zmeškání lhůty pro provedení úkonu v rámci insolvenčního řízení. Automaticky to však neznamená, že insolvenční soudy dají na zmeškané lhůty ze strany procesních subjektů „generální pardon“, nýbrž je na procesním subjektu, aby o prominutí zmeškání lhůty insolvenční soud požádal a uvedl důvody spojené s pandemií Covid-19, které včasnému provedení úkonu v insolvenčním řízení bránily. Insolvenční soudy pak posoudí důvodnost takové žádosti. Žádost o prominutí zmeškání lhůty v insolvenčním řízení je třeba podat do 7 dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující učinění úkonu, a je třeba s ní spojit i zmeškaný úkon. Proti rozhodnutí insolvenčního soudu o žádosti o prominutí zmeškání lhůty není odvolání přípustné.

Dlužníci neměli povinnost podat na sebe insolvenční návrh s ohledem na přijetí mimořádného opatření spojeného s nákazou Covid-19 ve společnosti, ledaže se dlužníci do úpadku dostali již před mimořádným opatřením. Současně bylo omezeno podávání věřitelských insolvenčních návrhů na dlužníky, a to až do konce srpna 2020. V souvislosti s Lex Covid II pak došlo k prodloužení této lhůty až do 30. června 2021.

Lex Covid I podobně jako Lex Covid II stanovil, že v insolvenčních řízeních, která byla zahájena a v nichž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka do 31. května 2019, insolvenční soud nezruší schválené oddlužení, pokud by nesplnění podstatné části splátkového kalendáře bylo převážně způsobeno v důsledku okolnosti související s mimořádným opatřením při epidemii. V oddlužení plněním splátkového kalendáře

může na návrh dlužníka insolvenční soud přiznat dlužníkovi osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, ve kterém dosud nebyly uspokojeny, i tehdy, je-li hodnota plnění, které při splnění oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, nižší než 30 % jejich pohledávek, nebo nižší než 50 % jejich pohledávek v případě, že soud rozhodoval podle § 398 odst. 4 nebo podle § 407 odst. 3 insolvenčního zákona, nebo nižší než hodnota plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli, pokud dlužník prokáže, že této hodnoty plnění nebylo dosaženo v důsledku okolností, které nezavinil. Má se za to, že dlužník nezavinil okolnosti, ke kterým došlo v důsledku omezení plynoucích z mimořádného opatření při epidemii, případně jiného opatření přijatého Českou republikou v reakci na rozšíření onemocnění Covid-19, a které znemožňovaly nebo podstatně ztěžovaly plnění povinností podle schváleného způsobu oddlužení.

Lex Covid II stanoví, podobně jako stanovil Lex Covid I, možnost podnikajících osob požádat v souvislosti s opatřeními spojenými s pandemií Covid-19 o mimořádné moratorium, a to až do 30. června 2021, čímž by tyto osoby měly získat časový prostor pro řešení svých obtíží a zabránit úpadku. V době do 30. června 2021 může tak dlužník, který je podnikatelem a který nebyl k 5. říjnu 2020 v úpadku, podat u insolvenčního soudu před zahájením insolvenčního řízení, případně po jeho zahájení k návrhu jiné osoby, návrh na mimořádné moratorium. Insolvenční soud vyhlásí mimořádné moratorium, jestliže návrh na mimořádné moratorium obsahuje předepsané náležitosti a nebylo-li dosud rozhodnuto o insolvenčním návrhu ani dříve vyhlášeno mimořádné moratorium; jinak návrh na mimořádné moratorium odmítne.

Lex Covid II dále pro dlužníky stanovuje, že až do 30. června 2021 nemají povinnost podat v případě svého úpadku na svoji osobu insolvenční návrh, aniž by nesli riziko odpovědnosti za pozdní podání insolvenčního návrhu. Z hlediska plnění povinností v rámci aktuálně probíhajících oddlužení nemá dojít ke zrušení oddlužení v případě, že není plněno z důvodu protiepidemických opatření, ani by z těchto důvodů nemělo být zabráněno tomu, že by byli dlužníci v probíhajících oddluženích zbaveni možnosti dosáhnout osvobození od placení zbývajících částí svých závazků. Ochranná opatření se pak zčásti týkají i reorganizace, která však jako způsob řešení úpadku není v praxi hojněji zastoupena.

LIKVIDACE OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

6. aktualizované vydání (listopad 2017)

1. aktualizace k 1. 1. 2020

Na konec kapitoly 1.22 Oddlužení na str. 185 si doplňte následující text:

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále též IZ), obsahuje následující způsoby řešení úpadku: tradičně známý konkurs, případně nepatrný konkurs, reorganizaci a oddlužení. Následující řádky budou věnovány právě oddlužení, které z hlediska masivnosti svého praktického uplatnění zejména v posledních letech nabylo na významu, přičemž právě tomuto institutu byly věnovány dvě novely tohoto zákona, a to č. 31/2019 Sb. a č. 230/2019 Sb.

1.22.1 Osoba, která je oprávněna podat návrh na povolení oddlužení

Oddlužení ze závazků z podnikání

Oddlužení se v současné podobě umožňuje osobám se závazky z podnikání stejně jako osobám se závazky, které z podnikání nepocházejí. Ustanovení § 389 odst. 2 IZ stanoví podmínky, za kterých je možno řešit dluhy pocházející z podnikání dlužníka v rámci oddlužení. Současně § 389 odst. 1 IZ vymezuje, které osoby mohou řešení svého úpadku oddlužením insolvenčnímu soudu navrhnout.

Jsou to:

- fyzická osoba, které nemá dluhy z podnikání, a
- právnická osoba, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání)

Ustanovení § 398b IZ upravuje splátkový kalendář fyzické osoby – podnikatele.

Kdo podává návrh?

Shora uvedený dlužník nemůže podat návrh na povolení (ve spojení s insolvenčním návrhem) sám, nýbrž musí být k tomuto jednání zastoupen jednou z osob uvedených v § 390a odst. 1 IZ. Výjimka platí pro osoby dlužníků uvedené v § 390a odst. 2 IZ.

Návrh na povolení oddlužení je třeba spojit s insolvenčním návrhem. Formulář pro návrh na povolení oddlužení spojený s insolvenčním návrhem je k dispozici na www.justice.cz. Insolvenční zákon stanoví obsah návrhu na povolení oddlužení (§ 391 IZ) a přílohy k návrhu na povolení oddlužení (§ 392 IZ). Manželé podávají společný návrh na povolení oddlužení (§ 394a IZ). V případě oddlužení manželů se zjednodušeně řečeno jedná o oddlužení jejich společného jmění. Po zahájení insolvenčního řízení mohou do řízení přihlašovat věřitelé dlužníků své pohledávky za dlužníky.

Zákon č. 31/2019 Sb., kterým byl novelizován insolvenční zákon, se dotýká i samotného návrhu na povolení oddlužení, přičemž je zacílen zejména na vztah zjednodušení a zefektivnění sepisování návrhu. To má přilákat hlavně osoby, které jsou oprávněné k sepisování těchto návrhů za situace, kdy odměna zůstala stejná. Nejčastěji tyto návrhy sepisují advokáti, popř. insolvenční správci, a dále též akreditovaná osoba. S výjimkou zmíněné akreditované osoby náleží uvedeným osobám za sepsání návrhu na povolení oddlužení odměna ve výši 4 000 Kč bez DPH, a pokud se jedná o společné oddlužení manželů, bude tato odměna činit 6 000 Kč bez DPH. Tato odměna se pak uplatňuje v rámci insolvenčního řízení jako pohledávka postavená na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou. Oprávněná osoba (tedy ta, která sepsala návrh na povolení oddlužení) bude za tento úkon v souvislosti s insolvenčním řízením odměněna přednostně v průběhu insolvenčního řízení díky charakteru této pohledávky. Není oprávněna v souvislosti s tím požadovat od dlužníka jiná plnění.

1.22.2 Fáze procesu oddlužení a zamítnutí návrhu na povolení oddlužení

Proces rozhodování o způsobu řešení oddlužení má fázi povolovací a fázi schvalovací. Ustanovení § 395 IZ stanoví případy, kdy insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení.

Nepoctivý záměr

Prvním z těchto případů je možnost, že dlužník sledoval podáním návrhu na povolení oddlužení nepoctivý záměr. Nepoctivý záměr není přesně v insolvenčním zákoně definován, avšak judikatura za dobu účinnosti insolvenčního zákona již značně upřesnila, co pod nepoctivý záměr může spadat. Nejčastěji se jedná o případ, kdy dlužník zatajil existenci svého majetku, který neuvedl do seznamu majetku, jež je přílohou k návrhu na povolení oddlužení (§ 392 odst. 1 IZ). I v takovém případě však insolvenční soud zváží, zda se nemohlo jednat o pouhé nedopatření ze strany dlužníka, o čemž může svědčit např. zanedbatelná hodnota takového zatajeného majetku nebo dlužník uvedl v seznamu majetku majetkové hodnoty daleko cennější než majetek, který v seznamu majetku uvést opomněl.

Schopnost dlužníka uhradit závazky

Druhým kritériem je míra schopnosti dlužníka uhradit své závazky, která však s účinností od 1. 6. 2019 (účinnost novely insolvenčního zákona provedená zákonem č. 31/2019 Sb.) již není stanovena procentem (do účinnosti novely č. 31/2019 Sb. musely příjmy dlužníků dávat předpoklad, že nezajištění věřitelé budou uspokojeni minimálně v rozsahu 30 % svých pohledávek). Pro dlužníky to tedy znamená, že pokud podají v současné době návrh na povolení oddlužení, budou muset z hlediska svých příjmů být schopni toliko uhradit odměnu a hotové výdaje insolvenčního

správce (k tomu viz vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů), dále splátky ostatním věřitelům včetně věřitelů pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek postavených jim na roveň, které nesmí být nižší než pohledávka insolvenčního správce z titulu výkonu jeho činnosti v insolvenčním řízení. Dále musí být dlužníci schopni uhradit výživné ze zákona a odměnu za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení. Pro dlužníky se tak otevřela možnost řešení jejich úpadku oddlužením ještě širším způsobem, než tomu bylo do účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Nabízí se však otázka, nakolik se ukáže tento způsob přístupu k oddlužení účinným z hlediska uspokojení nezajištěných věřitelů a zda nepůjde jen o populistické řešení celé dosavadní situace, kdy část dlužníků nebyla schopna po zahájení insolvenčního řízení nabídnout nezajištěným věřitelům ani minimální výši uspokojení jejich pohledávek. Navíc z dosavadní praxe oddlužení rovněž plyne, že část dlužníků dospěla v průběhu oddlužení do stavu, kdy s ohledem na osobní a sociální poměry (např. ztráta zaměstnání, neplnění finančního příspěvku na oddlužení ze strany třetích osob, které se k tomu smluvně zavázaly) nemohla v oddlužení pokračovat z důvodu neplnění splátkového kalendáře a vzrůstající neuhrazené pohledávky za majetkovou podstatou (zejména odměna a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce). I v současnosti platí, že dlužníci jsou povinni vykonávat zaměstnání nebo se o jeho příjpadné znovunalezení snažit.

1.22.3 Formy řešení úpadku oddlužením

Po novele insolvenčního zákona provedené zákonem č. 31/2019 Sb. zákonodárce rozlišuje způsoby oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty, nebo plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (do této novely se jednalo buď o zpeněžení majetkové podstaty, nebo – což bylo daleko častější – o oddlužení plněním splátkového kalendáře). Před touto novelou bylo tedy možno oddlužení provést ve formě zpeněžení majetkové podstaty, plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty a též pouze plněním splátkového kalendáře. Tato poslední forma oddlužení byla novelou vypuštěna, což znamená, že pro každé z nově schválených oddlužení bude typické zpeněžení majetkové podstaty dlužníka.

Oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je dlužník povinen vydat insolvenčnímu správci majetek náležející do majetkové podstaty ke zpeněžení postupem obdobným podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a dále do doby podání zprávy o splnění oddlužení měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky (§ 398 odst. 3 IZ).

Určení jiné výše měsíčních splátek

Insolvenční zákon umožňuje za splnění určitých okolností rovněž určení měsíčních splátek na oddlužení v jiné než zákonem stanovené výši (§ 398 odst. 5 IZ). Insolvenční soud tak učiní jen tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že je výše stanovených splátek způsobilá ohrozit plnění splátkového kalendáře nebo že míra uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů bude vyšší i při jiné výši měsíčních splátek. Přitom dále přihlédne k důvodům, které vedly k dlužníkově úpadku, k celkové výši dlužníkových závazků, k dosavadní a očekávané výši dlužníkových příjmů, k opatřením, která dlužník činí k zachování a zvýšení svých příjmů a ke snížení svých závazků, a k doporučení věřitelů. Insolvenční soud není vázán dlužníkovým návrhem jiné výše měsíčních splátek. K opožděné žádosti insolvenční soud nepřihlíží. Může obdobně stanovit jinou výši měsíčních splátek i po schválení oddlužení, jestliže o to požádá dlužník pro změnu poměrů. Soud tak učiní jen tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že je výše dosavadních splátek způsobilá ohrozit plnění splátkového kalendáře nebo že míra uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů bude vyšší i při jiné výši měsíčních splátek.

Zákonodárce v souvislosti s požadavky z praxe zakotvil úpravu, ve které je jednoznačně stanoveno pořadí uspokojování pohledávek v oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Jako první se uspokojí odměna a hotové výdaje insolvenčního správce, dále následuje tzv. běžné výživné, po němž následuje pohledávka za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení. Jsou-li tyto pohledávky uspokojeny, dochází k uspokojení zálohy na úhradu odměny a hotových výdajů insolvenčního správce, poté je uhrazeno tzv. dlužné výživné, po němž následují náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty a poté by mělo dojít k úhradě pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených. Jsou-li tyto pohledávky uspokojeny, mohou být následně uspokojeny ostatní nezajištění věřitelé. Zajištění věřitelé se mohou uspokojit toliko z výtěžku zpeněžení zajištění.

Pokud jde o vydání majetku dlužníka do majetkové podstaty v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, pak dlužník není povinen vydat majetek ke zpeněžení, vyplývá-li ze zprávy pro oddlužení, že by se zpeněžením tohoto majetku nedosáhlo uspokojení věřitelů. Dlužník také není povinen vydat ke zpeněžení své obydlí, ledaže ze zprávy pro oddlužení vyplývá, že jeho hodnota přesahuje hodnotu určenou podle prováděcího právního předpisu násobkem částky na zajištění obydlí v dlužníkově bydlišti. Není-li dále stanoveno jinak, pro účely zpeněžení do majetkové podstaty nenáleží majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení (§ 398 odst. 6 IZ). Tato právní úprava se má vztahovat zejména na movité věci, přičemž zákonodárce vychází z teze, že nemovitě věci, které jsou předmětem vlastnického práva takového dlužníka, jsou ve většině případů již zatíženy zpravidla zástavními právy zajištěných věřitelů, kteří se takto mají možnost z tohoto majetku uspokojit.

Je-li způsobem oddlužení plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce za účelem předcházení budoucímu úpadku uložit dlužníku povinnost využít v rozsahu nejvýše 100 hodin služby odborného sociálního poradenství poskytované registrovaným poskytovatelem sociálních služeb; odvolání proti tomuto rozhodnutí není přípustné. Tato služba se dlužníku poskytuje bez úhrady nákladů (§ 398 odst. 7 IZ). Je však otázkou, nakolik se v praxi toho opatření bude aplikovat a na základě jakých informací lze predikovat potenciální úpadek dlužníka do budoucna. Současně je třeba upozornit, že opakované podávání návrhů na povolení oddlužení bylo novelou č. 31/2019 Sb. omezeno (§ 395 IZ).

Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a zpeněžení majetkové podstaty při oddlužení má tytéž účinky jako zpeněžení majetkové podstaty v konkursu. Není-li dále stanoveno jinak, při tomto způsobu oddlužení do majetkové podstaty nenáleží majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení. Zajištění věřitelé se uspokojují jen z výtěku zpeněžení zajištění (§ 398 odst. 2 IZ).

Insolvenční soud oddlužení neschválí, pokud v průběhu insolvenčního řízení vyšly najevo skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení.

1.22.4 Neschválení oddlužení insolvenčním soudem

Jestliže insolvenční soud oddlužení neschválí, pak, zjednodušeně řečeno, insolvenční řízení zastaví, pokud dlužník nežádal řešení úpadku konkursem (který po neschválení oddlužení připadá v úvahu jako jediný jiný způsob řešení úpadku), majetková podstata (majetek dlužníka) zcela nedostačuje k uspokojení věřitelů a nebyla uhrazena záloha na náklady insolvenčního řízení.

Zastavení insolvenčního řízení

Ve většině případů v aktuální praxi tedy dochází k zastavení insolvenčního řízení, když dlužníci a jejich majetek nesplňují zákonem stanovené požadavky na další pokračování insolvenčního řízení konkursem.

Povinnosti dlužníka

Jestliže insolvenční soud schválí oddlužení, uloží současně mimo jiné dlužníku povinnosti podle § 406 IZ. Právní mocí rozhodnutí o schválení oddlužení se ruší omezení dispozičních oprávnění dlužníka, ke kterým došlo před jeho vydáním v dosavadním průběhu insolvenčního řízení ze zákona nebo rozhodnutím insolvenčního soudu (§ 407 odst. 2 IZ).

Dispoziční oprávnění k majetku, který dlužník získá poté, co nastanou účinky schválení oddlužení, má od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužník. Výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala takový majetek, lze za trvání oddlužení nařídit nebo zahájit a provést jen pro pohledávky, které nemají být uspokojeny při oddlužení a současně které vzniknou poté, co nastanou účinky schválení oddlužení (§ 408 odst. 2 IZ).

Ke spoustě dalších povinností dlužníka v oddlužení viz § 412 IZ.

Dispoziční oprávnění dlužníka

Od schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty má dispoziční oprávnění k příjmům, které získá po schválení oddlužení, dlužník. S takto nabytými příjmy je dlužník povinen naložit způsobem uvedeným v rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (§ 409 odst. 1 IZ).

Zpráva pro oddlužení

V rámci insolvenčního řízení se lze setkat s tzv. zprávou pro oddlužení, v rámci které insolvenční správce zhodnotí předpokládané plnění věřitelům při realizovaných způsobech oddlužení, odůvodní ocenění položek soupisu a připojí k ní znalecký posudek, je-li v majetkové podstatě nemovitá věc; navrhuje-li insolvenční správce provést oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, připojí rovněž propočet předpokládaného uspokojení nezajištěných věřitelů a návrh distribučního schématu splátkového kalendáře pro jednotlivé nezajištěné věřitele. Má-li insolvenční správce za to, že zde jsou skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, upozorní na ně ve zprávě pro oddlužení.

1.22.5 Schválení oddlužení

V rozhodnutí, jímž schvaluje oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, insolvenční soud mimo jiné uloží dlužníku, aby do podání zprávy o splnění oddlužení platil nezajištěným věřitelům prostřednictvím insolvenčního správce vždy k určenému dni měsíce částku z příjmů, které získá po schválení oddlužení, a to podle poměru jejich pohledávek určeného ve zprávě pro oddlužení. Současně stanoví termín úhrady první splátky, a to tak, aby byla uhrazena nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž nastanou účinky schválení oddlužení. Účinky schválení oddlužení nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí o schválení oddlužení v insolvenčním rejstříku. Od schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty má dispoziční oprávnění k příjmům, které získá po schválení oddlužení, dlužník. S takto nabytými příjmy je dlužník povinen naložit způsobem uvedeným v rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

Má-li dlužník povinnost vydat majetek ke zpeněžení, pak poté, co insolvenční správce zpeněží majetek, který podléhá oddlužení plněním splátkového kalendáře

se zpeněžením majetkové podstaty, předloží insolvenčnímu soudu zprávu o stavu insolvenčního řízení, pro niž se použije přiměřeně ustanovení o konečné zprávě v konkursu, a poté se postupuje obdobně podle ustanovení o rozvrhu v konkursu.

Dispoziční oprávnění k majetku, náležejícímu do majetkové podstaty v době schválení oddlužení, s výjimkou toho majetku, který byl postižen v rámci výkonu rozhodnutí nebo exekuce, má od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty dlužník; to neplatí, jde-li o majetek, který slouží k zajištění nebo který insolvenční soud uložil vydat ke zpeněžení. Majetek, který dlužník získá poté, co nastanou účinky schválení oddlužení, z té části příjmů, která nepodléhá oddlužení, nenáleží do majetkové podstaty.

Přerušení a prodloužení oddlužení

Insolvenční soud může po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty rozhodnout o přerušení průběhu oddlužení až na 1 rok. Učiní tak z důležitých důvodů na návrh dlužníka nebo insolvenčního správce, přičemž tato doba přerušení se nezapočítává do doby nutné pro oddlužení. Po tuto dobu pak není dlužník povinen plnit některé své povinnosti, např. v podobě splátek. Třeba dodat, že institut přerušení může dlužník využít jen jednou a jako důvod pro přerušení musí uvést důležité důvody, např. péči o blízkou osobu anebo ztrátu zaměstnání, z něhož pochází zdroj jeho příjmů. Dojde-li k odpadnutí tohoto důvodu, soud i bez návrhu rozhodne o pokračování v oddlužení. Insolvenční soud může rozhodnout, že se doba, která je rozhodná pro posouzení splacení pohledávek podle § 412a odst. 1 IZ, prodlouží až o 6 měsíců. Touto koncepcí se zákonodárce snaží reagovat na situace, kdy je zřejmé, že dlužník v plánované době není schopen splnit oddlužení, nicméně je nesporné, že se k hranici 60 % v rámci oddlužení na 3 roky, popř. k hranici 30 % v rámci oddlužení na 5 let, přiblíží. Ve své podstatě je tak reagováno na situaci, kdy dlužník nebude schopen splnit oddlužení včas, avšak mu bude na jeho návrh tento čas ke splnění oddlužení soudem nakonec prodloužen, aby samotné oddlužení nebylo zmařeno a mohlo následně dojít k osvobození dlužníka od placení pohledávek.

1.22.6 Splnění oddlužení

Novela insolvenčního zákona provedená zákonem č. 31/2019 Sb. přinesla také změny co do doby trvání oddlužení v § 412a odst. 1 písm. b) a c) IZ. S účinností od 1. 6. 2019 je tedy oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty splněno, jestliže dlužník v době 3 let od schválení oddlužení splatil nezajištěným věřitelům alespoň 60 % jejich pohledávek (§ 412a odst. 1 písm. b) IZ) nebo po dobu 5 let od schválení oddlužení nebylo dlužníku oddlužení zrušeno a dlužník neporušil svou povinnost vynaložit veškeré úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů. Má se za to, že tuto povinnost neporušil, jestliže v této době splatil nezajištěným věřitelům alespoň 30 % jejich pohledávek (§ 412a odst. 1 písm. c) IZ). Samozřejmě že platí, že cílem oddlužení obecně zůstává co nejvyšší míra uspokojení věřitelů

dlužníků. Avšak shora uvedenými změnami zákonodárce zmírnil dosavadní jednotné kritérium splnění závazků nezajištěných věřitelů v rozsahu minimálně 30 %. Další zvláštní právní úprava platí v případech, že vznikne dlužníku nárok na starobní důchod před schválením oddlužení a tento nárok trval po celou dobu schváleného oddlužení nebo je-li dlužník invalidní ve druhém nebo třetím stupni, přičemž pak je oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty splněno, pokud nebylo zrušeno po dobu 3 let od schválení oddlužení. Tuto variantu však může konkrétní osoba dlužníka využít jen jednou. Zákonodárce tak chce předejít tomu, aby nebylo oddlužení zneužíváno ze strany příbuzných rodičů anebo prarodičů k jiným účelům, než má tento institut sloužit, přičemž tito příbuzní nezřídka tyto osoby z různých zjištěných a nemorálních důvodů zavazují k pohledávkám, ohledně nichž předem kalkulují s jejich nezaplacením.

1.22.7 Některé další změny v rámci institutu oddlužení

Je třeba dodat, že i ohledně oddlužení díky zmíněné novele zákona platí, že k přihlášení své pohledávky do oddlužení mají věřitelé lhůtu 2 měsíce od rozhodnutí o úpadku. Rovněž došlo k rozšíření tzv. podřízených pohledávek, když do této kategorie náleží nově též úroky, úroky z prodlení a smluvní pokuta, a to ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku. Tím se oslabuje možnost uspokojení těchto nároků v rámci oddlužení. Dále také platí, že dlužník má nyní nově právo popřít jak pohledávku nezajištěného, tak i zajištěného věřitele.

Poslední novela insolvenčního zákona č. 230/2019 Sb.

Další novela insolvenčního zákona provedená zákonem č. 230/2019 Sb. stanovila, že pokud pohledávky nezajištěných věřitelů vznikly alespoň ze dvou třetin jejich výše před dosažením 18 let věku dlužníka, je oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty splněno, jestliže nebylo zrušeno po dobu 3 let od schválení oddlužení. Za pohledávku vzniklou před dosažením 18 let věku dlužníka se považuje příslušenství takové pohledávky, smluvní pokuta vzniklá na základě stejné smlouvy jako taková pohledávka a pohledávka, která vznikla na základě smlouvy uzavřené při podnikatelské činnosti věřitele před uplynutím 3 let od dosažení 18 let věku dlužníka, jestliže obdržené plnění dlužník alespoň ze dvou třetin jeho výše využil k úhradě pohledávky podle věty první § 412a odst. 6 IZ.

Důvodová zpráva k novele č. 230/2019 Sb. uvádí, že „součástí problému zadlužení populace je i nezamýšlený dopad na tzv. dětské dlužníky, což jsou nezletilí nebo ti, kdo nedávno nabyli zletilosti a nesou si z doby, kdy byli nezletilí, dluhy, k jejichž vzniku zpravidla nijak nepřispěli a z jejichž vzniku neměli žádnou výhodu. Uvedené dluhy ve svém rozsahu zpravidla nemají žádné reálné ekonomické opodstatnění... Dále je třeba mít na zřeteli, že mnozí, kdo dosáhnou zletilosti, se snaží o řešení svého předchozího zadlužení tím, že si berou nové půjčky, kterými hradí staré dluhy, mnohdy vzniklé bez jejich vůle. Reálně se tedy nové dluhy jeví jako vzniklé v dospělosti, ale fakticky jde pouze o restrukturovanou zátěž z doby nezletilosti.

Proto i takové dluhy je třeba považovat za dluhy vzniklé před dosažením 18. roku, lze-li po věřiteli spravedlivě požadovat, aby strpěl intenzitu takového zásahu – tedy v případech, že pohledávka vznikla ze svobodné vůle věřitele (na základě smlouvy jako dvoustranného právního jednání) a při jeho podnikatelské činnosti. Z hlediska legitimacy je zároveň třeba, aby dlužník získané plnění skutečně použil k uhrazení starších dluhů (výhradně dluhů před 18. rokem života vzniklých reálně, nikoliv fikcí), a to ve stejném rozsahu, v němž je považováno za přijatelné, aby využil privilegovaného režimu oddlužení – tedy v případě dvoutřetinového podílu. Dlužník by zároveň měl včas projevit vůli svou dluhovou situaci řešit, proto se jako poslední podmínka stanoví, že tyto dluhy vznikly v době tříletého období od dosažení 18 let věku dlužníka, po niž se mu přiznává zvýšená ochrana.“

Jak se nakonec tato dosud poslední novela insolvenčního zákona prosadí v praxi, včetně samotné aplikace a eventuálních přínosů, je pro tuto chvíli otázkou, na kterou bude možno objektivně odpovědět až po určitém čase.

Na str. 199 v Části IV. – Účetní a daňová problematika likvidace společnosti si doplňte následující text:

2.3 TEST PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI V PRŮBĚHU LIKVIDACE

Výkaz stavu likvidity nebo výhled vývoje likvidity (blíže viz str. 63 a 99) musí být sestavené v souladu s požadavky, které stanoví vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 190/2017 Sb., k provedení § 3 odst. 3 insolvenčního zákona (vyhláška o platební neschopnosti podnikatele). Tato vyhláška stanoví obsah, rozsah a způsob sestavování výkazu stavu likvidity a výhledu vývoje likvidity a uspořádání, označování a obsahové vymezení jednotlivých položek majetku, závazků, nákladů, výnosů, příjmů a výdajů ve výkazu stavu likvidity a výhledu vývoje likvidity, délku období, na které se sestavuje výhled vývoje likvidity, a požadavky na osoby, které jsou oprávněny k sestavení výkazu stavu likvidity anebo výhledu vývoje likvidity.

Zpracovatelem, který sestavuje výkaz stavu likvidity nebo výhled vývoje likvidity, může podle § 2 této vyhlášky být:

- a) statutární auditor nebo auditorská společnost, jsou-li oprávněni provádět auditorskou činnost podle zákona č. 93/2009 Sb., upravujícího činnost auditorů (tzn. členové Komory auditorů České republiky),
- b) znalec zapsaný do seznamu znalců vedeného Ministerstvem spravedlnosti podle zákona upravujícího činnost znalců s oprávněním pro obor Ekonomika, odvětví Účetní evidence nebo znalecký ústav zapsaný do seznamu znaleckých ústavů vedeného Ministerstvem spravedlnosti podle zákona upravujícího činnost znalců s oprávněním k výkonu znalecké činnosti pro obor Ekonomika, nebo
- c) osoba, která se zabývá ekonomickým poradenstvím v oblasti insolvenční a restrukuralizací, a výkaz stavu likvidity nebo výhled vývoje likvidity zpracovává prostřednictvím osob podle písmena a) nebo b).

Za pozitivní považují vazbu vyhlášky o platební neschopnosti na účetní předpisy, a to zejména vyhlášku č. 500/2002 Sb., která, mimo jiné, upravuje označení a uspořádání položek Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty a jejich obsahovou náplň a dále vazbu na zákon o účetnictví, a to v případě odkazu na mezitímní účetní závěrku.

Položky Výkazu stavu likvidity a Výhledu vývoje likvidity mají stejný obsah jako shodně označené položky Rozvahy nebo Výkazu zisku a ztráty. Pokud se zpracovatel ve Výkazu stavu likvidity odchýlí od stavu jednotlivých položek uvedeného v Rozvaze, která je součástí mezitímní účetní závěrky, je povinen popsat a zdůvodnit tuto odchylku v komentáři. Účetnictví dlužníka je tedy zdrojem informací pro splnění povinností podle vyhlášky o platební neschopnosti podnikatele.

LIKVIDACE OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

6. aktualizované vydání

**Ing. Jana Pilátová
Jaroslav Richter dr. h. c.
Mgr. Adam Sigmund
Mgr. Petr Taranda**

Vydalo nakladatelství ANAG
Odpovědná redaktorka Marta Plesníková
Sazba Mgr. Markéta Pučoková
Autorská uzávěrka 13. listopadu 2017
Tisk a vazba Tiskárna a vydavatelství 999, s. r. o.
Podbabská 1112/13, Praha 6, provoz Pelhřimov
ISBN 978-80-7554-101-7

ANAG, spol. s r.o.
Kollárovo nám. 698/7, 779 00 Olomouc
tel.: 585 757 411, fax: 585 418 867
e-mail: obchod@anag.cz
www.anag.cz